

Remissvar
26-03-10
diariennr Ju2025/02569

Justitiedepartementet
Stockholm

Riksförbundet Unizons yttrande över promemorian Stärkt trygghet i bostadsrätter (Ds 2025:28)

Riksförbundet Unizon samlar över 140 kvinnojourer, tjejjourer, ungdomsjourer och andra idéburna stödorganisationer som tillsammans arbetar för ett jämställt samhälle fritt från våld. Unizon har tagit del av promemorian Stärkt trygghet i bostadsrätter (Ds 2025:28) och tackar för möjligheten att lämna synpunkter.

Förslagen syftar till att öka tryggheten genom utökade möjligheter att förverka bostadsrätter samt att neka medlemskap i bostadsrättsförening på grund av brott. Unizon ser positivt på att lagstiftningen tydliggör att brottslighet i och kring bostaden inte ska accepteras. Unizon vill tydligt framhålla att bostaden är den vanligaste brottsplatsen för mäns våld mot kvinnor och barn. Rätten till en trygg och stadigvarande bostad är en grundförutsättning för att möjliggöra ett uppbrott.

Unizon vill särskilt uppmärksamma risken för att utökade möjligheter till förverkande kan få oavsiktliga och allvarliga konsekvenser för våldsutsatta kvinnor och deras barn. Bostadsrätten är ofta hushållets största ekonomiska tillgång och är i många fall gemensamt ägd och belånad. Ekonomiskt våld är en central del av mäns våld mot kvinnor. I situationer där bostadsrätten är gemensamt ägd måste det tydliggöras hur den våldsutsattas ekonomiska ställning ska skyddas vid uppsägning och tvångsförsäljning. Förlust av bostaden kan innebära långvarig skuldsättning och ekonomisk utsatthet.

Unizon välkomnar att promemorian föreslår en uttrycklig oskälighetsregel som innebär att en bostadsrätt inte ska vara förverkad om det som ligger bostadsrättshavaren till last har sin grund i att en närstående eller tidigare närstående har utsatt henne eller någon i hushållet för brott. Detta är en nödvändig och viktig skyddsregel. Det är få dock inte krävas lagakraftvunnen dom eller omfattande rättslig process för att skyddsregeln ska aktualiseras. Beviskraven får inte utformas så att den våldsutsatta i praktiken riskerar att förlora sin bostad.

Unizon ser positivt på förslag om skyndsam handläggning. Det måste dock säkerställas att skyndsamhet inte sker på bekostnad av den våldsutsattas möjlighet att åberopa skyddsregeln och få sin situation utredd.

Nekande av medlemskap på grund av brott

Unizon delar ambitionen att motverka att bostäder används för allvarlig brottslighet. Kvinnor som lämnar våldsamma relationer befinner sig ofta i ekonomisk utsatthet och har begränsade möjligheter på bostadsmarknaden. En möjlighet att nekas medlemskap kan i praktiken ytterligare försvåra möjligheten till ett tryggt och självständigt boende. Individuell och noggrann bedömning måste därför säkerställas i varje enskilt fall.

Bostadsrättsföreningarnas ansvar och kompetens

Promemorian ger bostadsrättsföreningar utökade befogenheter. Det är därför nödvändigt att säkerställa att föreningarnas styrelser har tillräcklig kunskap om mäns våld mot kvinnor och barn, inklusive att våldsutsatta kvinnor och barn är brottsoffer i sina egna hem. Det behövs tydlig vägledning om hur ärenden som rör våld i nära relation ska hanteras, inklusive rutiner för samverkan med socialtjänst och lokala kvinnojourer. Utan kunskap om våld finns en risk att åtgärder riktas mot den våldsutsatta istället för mot förövaren.

Ärendet har föredragits av Suada Dani, sakkunnig och Rebecka Andersson, generalsekreterare, har varit beslutande.

Stockholm 2026-03-10

Rebecka Andersson
Generalsekreterare
Unizon